

123/2002 Sb.m.s. SDĚLENÍ Ministerstva zahraničních věcí

Změna: [77/2008 Sb.m.s.](#)

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 28. května 2001 byla v Kyjevě podepsána Smlouva mezi Českou republikou a Ukrajinou o právní pomoci v občanských věcech.

Se Smlouvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky Smlouvu ratifikoval. Ratifikační listiny byly vyměněny v Praze dne 9. srpna 2002.

Smlouva vstoupila v platnost na základě svého článku 60 dne 8. listopadu 2002. Podle článku 61 dnem vstupu této smlouvy v platnost pozbyla ve vztazích mezi smluvními stranami platnost Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních, podepsaná v Moskvě dne 12. srpna 1982, vyhlášená pod č. [95/1983 Sb.](#)

České znění Smlouvy se vyhláší současně.

SMLOUVA

mezi Českou republikou a Ukrajinou o právní pomoci v občanských věcech

Česká republika a Ukrajina, dále jen "smluvní strany", s přáním zdokonalovat právní pomoc, se rozhodly uzavřít tuto smlouvu o právní pomoci ve věcech občanských.

K tomuto účelu se smluvní strany dohodly takto:

HLAVA I

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Čl.1

Vymezení pojmů

1. Pro účely této smlouvy se rozumí, že:

- a) za "občanské" věci se považují věci, které vznikají z občanskoprávních, rodinněprávních, pracovněprávních a obchodněprávních vztahů,
- b) za "justiční orgány" se považují orgány smluvních stran, které mají právo rozhodovat a činit úkony ve věcech uvedených pod bodem 1a) tohoto článku. Pravomoc a příslušnost těchto orgánů je stanovena právním řádem každé ze smluvních stran,
- c) "ústředním orgánem" je v České republice Ministerstvo spravedlnosti České republiky a na Ukrajině Ministerstvo justice Ukrajiny,
- d) „nezletilým dítětem“ je fyzická osoba mladší 18 let.

2. Občané jedné smluvní strany jsou osoby, které mají státní občanství této smluvní strany podle jejího právního řádu.

3. Ustanovení této smlouvy o občanech smluvních stran se vztahují přiměřeně i na právnické osoby zřízené podle právního řádu některé ze smluvních stran, na jejímž území mají tyto právnické osoby své sídlo, jakož i na právnické osoby založené podle práva třetího státu, které uskutečňují podnikatelskou činnost na územích smluvních stran v souladu s jejich právními řády.

Čl.2

Právní ochrana

1. Občané jedné smluvní strany požívají na území druhé smluvní strany stejné právní ochrany osobních a majetkových práv jako občané druhé smluvní strany.
2. Občané jedné smluvní strany mají právo obracet se volně a bez překážek na justiční orgány druhé smluvní strany, do jejichž pravomoci náležejí věci občanské, mohou před nimi hájit svá práva za stejných podmínek jako občané druhé smluvní strany.
3. Ústřední orgán jedné smluvní strany na žádost občanů druhé smluvní strany poskytuje informaci, jak lze občanům druhé smluvní strany zajistit zastoupení potřebné pro uplatnění a ochranu jejich práv.

Čl.3

Poskytování právní pomoci a úprava styku

1. Justiční orgány obou smluvních stran si ve věcech občanských budou poskytovat vzájemně právní pomoc v souladu s ustanoveními této smlouvy.
2. V otázkách poskytování právní pomoci podle této smlouvy justiční orgány smluvních stran uskutečňují styk prostřednictvím svých ústředních orgánů.
3. Ústřední orgány se mohou dohodnout o tom, že justiční orgány smluvních stran se budou stýkat vzájemně přímo.

Čl.4

Jazyk

1. Při provádění této smlouvy použije ústřední orgán České republiky českého jazyka a ústřední orgán Ukrajiny ukrajinského jazyka.
2. Žádosti o právní pomoc a příložené dokumenty se vyhotovují v jazyce dožadující smluvní strany a jsou opatřeny úředním překladem do jazyka dožádané smluvní strany, pořízeným v souladu s právním řádem dožadující smluvní strany.
3. Vyřízení žádosti o právní pomoc a příložené dokumenty se vyhotoví v jazyce dožádané smluvní strany.

Čl.5

Právní informace

1. Ústřední orgány obou smluvních stran si budou vzájemně na požádání zasílat obecně závazné právní předpisy, které se vztahují k provádění této smlouvy.
2. Ústřední orgány obou smluvních stran si budou vzájemně na požádání poskytovat informace o obecně závazných právních předpisech, které byly anebo jsou v platnosti v jejich státech, jakož i informace o praxi justičních orgánů.

Čl.6

Osvobození od placení nákladů řízení

Občanům jedné smluvní strany se přiznává na území druhé smluvní strany osvobození od placení nákladů řízení za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako občanům druhé smluvní strany.

Čl.7

Ochrana svědků nebo znalců

1. Jestliže je v řízení před justičním orgánem jedné smluvní strany potřebná osobní účast svědka nebo znalce, který má bydliště na území druhé smluvní strany, příslušný justiční orgán se prostřednictvím svého ústředního orgánu obrátí na ústřední orgán druhé smluvní strany a požádá o doručení předvolání.
2. Předvolání nesmí obsahovat pohružku donucení pro případ nedostavení se svědka nebo znalce k justičnímu orgánu.
3. Svědek nebo znalec, který se bez ohledu na své občanství dobrovolně dostaví k justičnímu orgánu, nesmí být na území této smluvní strany stíhán podle trestních ani správních předpisů, ani vzat do vazby, nesmí se na něm vykonat trest uložený soudem za trestný čin spáchaný před překročením hranice.
4. Této ochrany však svědek nebo znalec pozbyde, jestliže neopustí území té smluvní strany, na němž se nachází za podmínek uvedených v odstavci 1 tohoto článku, do 15 dnů poté, kdy mu justiční orgán, který projednával občanskou věc, sdělí, že jeho přítomnosti již není třeba. Do této doby se však nezapočítává doba, po kterou svědek nebo znalec nemohl opustit území smluvní strany, kde se zdržoval na základě předvolání, z důvodů nezávislých na jeho osobě.

Čl.8

Náhrada nákladů svědků nebo znalců

1. Svědek nebo znalec má právo na náhradu nákladů za cestu a pobyt, jakož i na náhradu ušlého výdělku od justičního orgánu, který ho předvolal. Znalec má rovněž právo i na znalečné.
2. V předvolání se musí uvést, jaká náhrada svědkovi nebo znalci náleží. Na žádost svědka nebo znalce mu justiční orgán, který ho předvolal, poskytne zálohu na úhradu částečné nebo plné výše těchto nákladů.

HLAVA II

PRÁVNÍ POMOC

Čl.9

Rozsah právní pomoci

Smluvní strany si budou vzájemně poskytovat v souladu s právním řádem právní pomoc výkonem jednotlivých úkonů, zejména sepisováním, zasíláním a doručováním listin, prováděním znaleckých posudků, výslechem účastníků, svědků a znalců a jiných osob a výkonem rozhodnutí justičních orgánů.

Čl.10

Dožádání o právní pomoc

1. Dožádání o právní pomoc musí obsahovat tyto údaje:

- a) označení dožadujícího justičního orgánu,
- b) označení dožádaného justičního orgánu,
- c) uvedení věci, ve které je žádána právní pomoc,
- d) jméno a příjmení účastníků řízení, data a místa narození, jejich postavení v řízení, státní občanství, jejich bydliště či pobyt. V případě právnických osob jejich název a sídlo, identifikační číslo organizace,
- e) jméno, příjmení a adresu případných zástupců účastníků řízení,
- f) předmět dožádání a údaje potřebné k jeho vyřízení,
- g) seznam listin připojených k dožádání.

2. U dožádání o doručení listin bude uvedena adresa příjemce a druh listin, které mají být doručeny. U dožádání o provedení důkazů budou uvedeny okolnosti, v souvislosti s nimiž mají být důkazy provedeny. V dožádání o výsledch mají být uvedeny otázky, k nimž má být osoba vyslechnuta.

3. Dožádání o právní pomoc a přiložené listiny budou označeny razítkem justičního orgánu dožadující smluvní strany a podpisem odpovědné úřední osoby.

Čl.11

Způsob vyřízení dožádání

1. Justiční orgán dožádané smluvní strany vyřídí dožádání způsobem upraveným v právním řádu svého státu. Požádá-li však o to justiční orgán dožadující smluvní strany justiční orgán dožádané smluvní strany, může justiční orgán dožádané smluvní strany vyřídít dožádání způsobem uvedeným v žádosti, pokud se požadovaný postup nepříčí právnímu řádu dožádané smluvní strany.

2. Jestliže justiční orgán dožádané smluvní strany není příslušný k vyřízení dožádání, zašle dožádání příslušnému justičnímu orgánu a zároveň o tom vyrozumí ústřední orgán dožádané smluvní strany.

3. Na žádost justičního orgánu dožadující smluvní strany justiční orgán dožádané smluvní strany včas oznámí místo a datum provedení úkonu právní pomoci.

4. Jestliže není známa přesná adresa osoby uvedené v dožádání o právní pomoc, nebo se prokáže, že tato adresa je chybná, učiní justiční orgán dožádané smluvní strany nezbytná opatření k jejímu zjištění. V případě, že adresu není možné zjistit, justiční orgán dožádané smluvní strany o tom uvědomí justiční orgán dožadující smluvní strany.

5. Po vyřízení dožádání zašle justiční orgán dožádané smluvní strany doklady o vyřízení justičnímu orgánu dožadující smluvní strany. V případě, že dožádání nebylo možno vyhovět, bude toto vráceno současně s oznámením důvodů, které jeho vyřízení zabránily.

Čl.12

Doručování písemností

Justiční orgán dožádané smluvní strany doručí písemnosti podle právních předpisů svého státu a článku 4 této smlouvy, jestliže písemnosti, které mají být doručeny, budou vyhotoveny v jazyce smluvní strany nebo k nim bude přiložen úřední překlad. Jinak justiční orgán dožádané smluvní strany písemnosti adresátovi doručí, bude-li adresát souhlasit s tím, že je dobrovolně převezme.

Čl.13

Potvrzení o doručení

Potvrzení o doručení písemnosti bude vyhotoveno v souladu s právním řádem dožádané smluvní strany. V potvrzení se uvede datum, místo, způsob doručení a jméno příjemce písemnosti. Toto potvrzení bude opatřeno podpisem osoby, která doklad doručila, a razítkem příslušného justičního orgánu a podpisem příjemce písemnosti.

Čl.14

Doručování písemností vlastním občanům a jejich výslech

Smluvní strany mohou doručovat soudní a mimosoudní písemnosti vlastním občanům a vyslýchat je prostřednictvím svých diplomatických misí nebo konzulárních úřadů za podmínky, že nebude použito donucovacích prostředků.

Čl.15

Zjišťování adres a jiných údajů

Justiční orgány smluvních stran si budou navzájem poskytovat pomoc při zjišťování adres a jiných údajů následujícím způsobem:

- a) Jestliže adresa osoby, která má být vyslechnuta nebo již má být doručena písemnost, je uvedena nesprávně nebo nepřesně, zjistí justiční orgán dožádané smluvní strany podle možností správnou adresu.
- b) Jestliže je u justičního orgánu jedné smluvní strany uplatněn nárok na výživné proti osobě, která bydlí nebo se zdržuje na území druhé smluvní strany, příslušný justiční orgán této smluvní strany poskytne na základě dožádání pomoc při zjištění zaměstnavatele této osoby, jakož i zdroje a výše jejího příjmu podle právního řádu dožádané smluvní strany.

Čl.16

Náklady právní pomoci

1. Každá ze smluvních stran nese veškeré náklady spojené s poskytováním právní pomoci na svém území.
2. Jestliže se v průběhu vyřizování dožádání zjistí, že v souvislosti s jeho úplným vyřízením vzniknou mimořádně vysoké náklady, ústřední orgány budou navzájem konzultovat podmínky dalšího vyřizování dožádání.

Čl.17

Odmítnutí právní pomoci

Vyřízení dožádání může být odmítnuto, jestliže dožádaná smluvní strana má za to, že vyřízení tohoto dožádání by mohlo poškodit její svrchovanost, bezpečnost anebo být v rozporu s jejím právním řádem.

HLAVA III

ÚŘEDNÍ LISTINY, PŘEDÁVÁNÍ VĚCÍ A DEVIZOVÝCH hodnot

Čl.18

Platnost listin

1. Listiny, které vydal nebo ověřil příslušný orgán jedné smluvní strany a které jsou opatřeny podpisem odpovědné osoby a otiskem úředního razítka, se použijí na území druhé smluvní strany bez dalšího ověření. Totéž platí i pro ověření podpisu občana, pro opisy a překlady listin, které ověřil příslušný orgán.
2. Listiny uvedené v odstavci 1 tohoto článku mají stejnou důkazní moc na územích obou smluvních stran.

Čl.19

Zasílání listin o osobním stavu a jiných listin

Smluvní strany si vzájemně na požádání zasílají bezplatně osvědčení o osobním stavu a dále opisy rozhodnutí vydaných justičními orgány, výpisy z matrik, listiny o vzdělání, odpracovaných letech nebo jiné listiny o osobních nebo majetkových právech občanů dožádané smluvní strany.

Čl.20

Předávání věcí a devizových hodnot

Jestliže se podle této smlouvy budou předávat věci nebo devizové hodnoty z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany, nebo se budou předávat diplomatické misi, nebo konzulárnímu úřadu druhé smluvní strany, dodrží se příslušné právní předpisy té smluvní strany, jejíž orgán věci nebo devizové hodnoty předává.

HLAVA IV

KOLIZNÍ NORMY A NORMY UPRAVUJÍCÍ PRAVOMOC

Oddíl I

Pravomoc

Čl.21

Obecná ustanovení

1. Jestliže je dána v souladu s ustanoveními této smlouvy pro projednávání věci pravomoc justičních orgánů obou smluvních stran a návrh na zahájení řízení již byl podán jednomu z justičních orgánů jedné ze smluvních stran, je vyloučena pravomoc justičního orgánu druhé smluvní strany.
2. Je-li zahájeno řízení v téže věci (mezi týmiž stranami a o stejném předmětu) u justičních orgánů obou smluvních stran, jejichž pravomoc je stanovena touto smlouvou, justiční orgán, který řízení zahájil později, toto řízení zastaví.
3. Anž by byla dotčena ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku, může v neodkladných případech justiční orgán jedné smluvní strany na základě svých právních předpisů učinit nezbytná předběžná opatření a neprodleně o tom písemně informuje justiční orgán druhé smluvní strany, který již řízení zahájil, a přiloží kopie příslušných dokumentů.

Oddíl II

Ustanovení o osobním stavu

Čl.22

Způsobilost k právům a právním úkonům

1. Způsobilost fyzické osoby k právům a právním úkonům se řídí právním řádem smluvní strany, jejímž občanem je tato osoba.
2. Způsobilost právnické osoby k právům a právním úkonům (tj. způsobilost vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti) se řídí právním řádem smluvní strany, na jejímž území má tato osoba sídlo.

Čl.23

Omezení způsobilosti nebo prohlášení osoby za nezpůsobilou Obnovení způsobilosti

1. Případy omezení nebo zbavení způsobilosti osob k právním úkonům, dále zrušení těchto opatření nebo obnovení způsobilosti se řídí právním řádem té smluvní strany, jejímž občanem je tato osoba, kromě případů uvedených v odstavci 4 tohoto článku.
2. Při projednání věci o uznání osoby nezpůsobilou anebo omezeně způsobilou stejně tak i o zrušení omezení způsobilosti k právním úkonům nebo obnovení způsobilosti k právním úkonům, kromě případů uvedených v odstavci 4 tohoto článku, je dána pravomoc soudu smluvní strany, jejímž občanem je tato osoba.
3. Jestliže soud jedné smluvní strany zjistí, že jsou dány důvody pro omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům osoby, která má bydliště na jejím území a je občanem druhé smluvní strany, uvědomí o tom soud smluvní strany, jejímž občanem je tato osoba.
4. Pokud soud smluvní strany, který byl uvědoměn o důvodech pro omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům, nezahájí do tří měsíců řízení o omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům, nebo nesdělí svoje stanovisko, zahájí řízení o omezení nebo zbavení způsobilosti fyzické osoby k právním úkonům soud té smluvní strany, na jejímž území má tento občan bydliště. V takovém případě může být vysloveno rozhodnutí o zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům jen z důvodů, které jsou stanoveny právními řády obou smluvních stran. Rozhodnutí o zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům se zasílá příslušnému soudu smluvní strany, jejímž občanem je tato osoba.
5. V případech, které nesnesou odkladu, může justiční orgán smluvní strany, na jejímž území občan druhé smluvní strany, který má být uznán nezpůsobilým nebo omezeně způsobilým k právním úkonům, bydlí nebo pobývá, učinit opatření k ochraně práv a zájmů dotyčné osoby podle svého právního řádu, ale je povinen neprodleně informovat justiční orgán druhé smluvní strany a zaslat mu zároveň kopie dokladů o přijatých opatřeních. Opatření zůstávají v platnosti do doby, než příslušný orgán druhé smluvní strany vydá jiné rozhodnutí.

Čl.24

Poručenství a opatrovnictví

1. Podmínky pro vznik nebo zánik poručenství nebo opatrovnictví jsou stanoveny právním řádem smluvní strany, jejímž občanem je osoba, již má být ustanoven poručník nebo opatrovník.
2. Pokud jde o povinnost přijmout poručenství nebo opatrovnictví, uplatňuje se právní řád té smluvní strany, jejímž občanem je osoba, která se má stát poručníkem či opatrovníkem.

3. Právní vztahy mezi opatrovníkem, popřípadě poručníkem a osobou, které byl ustanoven opatrovník, popřípadě poručník, se řídí právními předpisy té smluvní strany, jejíž orgán opatrovníka, popřípadě poručníka ustanovil.

4. Občan jedné smluvní strany může být ustanoven opatrovníkem, případně poručníkem občana druhé smluvní strany, pokud má bydliště na území té smluvní strany, kde má vykonávat tuto funkci, a pokud jeho ustanovení nejlépe odpovídá zájmům osoby, jíž má být ustanoven.

Čl.25

1. V případech určení poručenství či opatrovnictví, týkajících se občanů smluvních stran, mají pravomoc justiční orgány té smluvní strany, jejímž občanem je osoba, jíž má být ustanoven poručník nebo opatrovník, za předpokladu, že tato smlouva nestanoví jinak.

2. V případě, kdy je nutno učinit opatření v zájmu osoby, která je občanem jedné smluvní strany a jíž má být ustanoven poručník nebo opatrovník, jehož bydliště, pobyt nebo majetek je na území druhé smluvní strany, justiční orgán této smluvní strany vyrozumí neprodleně orgán příslušný podle odstavce 1 tohoto článku.

3. V případech, které nesnesou odkladu, justiční orgán jedné smluvní strany může sám učinit předběžná nezbytná opatření podle svého právního řádu; je však současně povinen neprodleně informovat orgán druhé smluvní strany příslušný podle odstavce 1 tohoto článku a zaslat mu zároveň kopie dokladů o přijatých opatřeních. Tato opatření zůstávají v platnosti do doby, než příslušný justiční orgán druhé smluvní strany přijme jiné rozhodnutí.

Čl.26

1. Justiční orgán, jehož pravomoc je dána podle článku 25 odst. 1 této smlouvy, může předat projednání poručenství nebo opatrovnictví justičnímu orgánu druhé smluvní strany, jestliže osoba, jíž má být ustanoven poručník nebo opatrovník, má bydliště, pobyt nebo majetek na území této smluvní strany. Předání opatrovnictví či poručenství se stane účinným, jestliže dožádaný justiční orgán řízení ve věci poručenství či opatrovnictví převzal a vyrozuměl o tom dožadující justiční orgán.

2. Justiční orgán, který podle odstavce 1 tohoto článku řízení ve věci poručenství nebo opatrovnictví převzal, jej vykonává podle právních předpisů svého státu. Tento justiční orgán však nemá pravomoc rozhodovat ve věcech týkajících se osobního stavu osoby, které byl ustanoven poručník nebo opatrovník.

Čl.27

Prohlášení osoby za nevěstnou nebo za mrtvou a stanovení data úmrtí (faktu smrti)

1. K prohlášení osoby za nevěstnou nebo za mrtvou soudním rozhodnutím a pro stanovení právního faktu smrti nebo dne úmrtí mají pravomoc justiční orgány té smluvní strany, jejímž občanem je tato osoba ke dni, kdy podle posledních zpráv byla ještě naživu.

2. Justiční orgány jedné smluvní strany mají pravomoc na žádost zainteresované osoby, která bydlí na jejím území, prohlásit za nevěstného nebo za mrtvého občana druhé smluvní strany anebo stanovit den jeho úmrtí (fakt smrti), pokud podle právního řádu státu justičního orgánu, u něhož byla žádost podána, má tato osoba právo takovou žádost podat.

3. Ve věcech uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku použijí justiční orgány právní řád svého státu.

4. Rozhodnutí vydaná podle odstavce 2 tohoto článku mají právní účinky pouze na území smluvní strany, jejíž justiční orgán toto rozhodnutí vydal.

Oddíl III

Rodinné právo

Čl.28

Uzavření manželství

1. Podmínky uzavření manželství se řídí pro každého z budoucích manželů právním řádem smluvní strany, jejímž je občanem.
2. Forma uzavření manželství a překážky uzavření manželství se řídí právem smluvní strany, na jejímž území se sňatek uzavírá.

Čl.29

Osobní a majetkově právní vztahy manželů

1. Osobní a majetkově právní vztahy manželů se řídí právním řádem té smluvní strany, na jejímž území mají oba manželé společně bydliště.
2. Jestliže jeden z manželů má bydliště na území jedné smluvní strany a druhý na území druhé smluvní strany, jejich osobní a majetkoprávní vztahy se řídí právním řádem té smluvní strany, na jejímž území měli poslední společně bydliště.
3. Jestliže manželé neměli společné bydliště na území žádné ze smluvních stran, použije se právního řádu té smluvní strany, kde byl podán návrh na zahájení řízení ve věci úpravy těchto vztahů.
4. Pravomoc rozhodovat v právních vztazích uvedených v odstavcích 1, 2 a 3 tohoto článku přísluší justičnímu orgánu smluvní strany, jejímž právním řádem se tyto vztahy řídí. V případech, kdy manželé neměli nikdy společné bydliště na území smluvních stran, je dána pravomoc justičních orgánů obou smluvních stran, které přitom postupují podle právního řádu svého státu.

Čl.30

Rozvod manželství

1. Rozvod manželství se řídí právním řádem smluvní strany, jejímž občany jsou manželé v době zahájení řízení.
2. Jestliže v době zahájení řízení je jeden z manželů občanem jedné smluvní strany a druhý občanem druhé smluvní strany, řídí se rozvod manželství právním řádem smluvní strany, na jejímž území mají manželé společně bydliště. Jestliže má jeden z manželů bydliště na území jedné smluvní strany a druhý na území druhé smluvní strany, použije se právní řád té smluvní strany, jejíž justiční orgán obdržel návrh na zahájení řízení.
3. Při projednávání návrhu na rozvod manželství v případě zmíněném v odstavci 1 tohoto článku je pravomoc dána justičním orgánům té smluvní strany, jejímž občany manželé jsou v době podání návrhu na zahájení řízení o rozvod manželství. Jestliže v době podání návrhu na rozvod oba manželé mají státní občanství jedné smluvní strany a bydliště na území druhé smluvní strany, je dána pravomoc justičním orgánům obou smluvních stran, které při rozhodování použijí hmotné právo té smluvní strany, jejímž občany manželé jsou.
4. Při projednávání návrhu na rozvod manželství v případě uvedeném v odstavci 2 tohoto článku je pravomoc dána justičnímu orgánu té smluvní strany, na jejímž území mají bydliště oba manželé. Pokud jeden z manželů má bydliště na území jedné smluvní strany a druhý na území druhé smluvní strany, při řízení o rozvod manželství je dána pravomoc justičním orgánům obou smluvních stran. Přitom justiční

orgány obou smluvních stran, které budou projednávat návrh na rozvod manželství, použijí hmotné právo svého státu.

5. Justiční orgán, který má pravomoc k řízení o rozvod manželství rodičů nezletilých dětí, má pravomoc i k řízení o výchově a výživě jejich nezletilých dětí.

Čl.31

Neplatnost manželství

1. Určení neplatnosti manželství se řídí právním řádem té smluvní strany, podle kterého je třeba posuzovat uzavření manželství.
2. Pro určení pravomoci soudu se použije obdobně článku 30 této smlouvy.

Čl.32

Otcovství

1. Ve věcech týkajících se určení nebo popření otcovství se postupuje podle právního řádu té smluvní strany, jejíž občanství nabylo dítě narozením.
2. Jestliže občanství dítěte není známo, postupuje se ve věcech týkajících se určení nebo popření otcovství podle právních předpisů té smluvní strany, na jejímž území má dítě pobyt nebo bydliště.
3. Při určení nebo popření otcovství je dána pravomoc justičnímu orgánu té smluvní strany, na jejímž území má dítě bydliště nebo pobyt.

Čl.33

Právní vztahy mezi rodiči a dětmi

1. Vztahy mezi rodiči a dětmi se řídí právním řádem té smluvní strany, jejímž je dítě občanem. Je-li to v nejlepším zájmu nezletilého dítěte, mohou se tyto vztahy řídit právním řádem smluvní strany, na jejímž území má dítě bydliště.
2. K rozhodování o právních vztazích mezi rodiči a dětmi je dána pravomoc jak soudu smluvní strany, na jejímž území má dítě bydliště v době zahájení soudního řízení, tak i soudu smluvní strany, jejímž občanem je dítě.
3. V neodkladných případech, kdy justiční orgán jedné smluvní strany nemá pravomoc podle odstavce 2 tohoto článku, může sám na základě svých právních předpisů učinit předběžná opatření nezbytná k ochraně nezletilého dítěte nebo jeho majetku a neprodleně o tomto rozhodnutí písemně informuje justiční orgán druhé smluvní strany, jejímž občanem je dítě, a současně přiloží kopie příslušných dokumentů.

Článek 33a

Poručenství a opatrovnictví nad nezletilým dítětem

1. Podmínky pro vznik nebo zánik poručenství nebo opatrovnictví nad nezletilým dítětem se řídí právním řádem smluvní strany, na jejímž území má nezletilé dítě bydliště v době zahájení soudního řízení.
2. Vyžadují-li to právní předpisy smluvní strany, jejímž občanem je nezletilé dítě, musí dát k ustanovení poručníka nebo opatrovníka souhlas nezletilé dítě, pokud je toho schopno, a také příslušný orgán této smluvní strany.

3. Pokud jde o povinnost přijmout poručenství nebo opatrovnictví nad nezletilým dítětem, uplatňuje se právní řád té smluvní strany, jejímž občanem je osoba, která se má stát poručníkem či opatrovníkem.

4. Občan jedné smluvní strany může být ustanoven opatrovníkem, případně poručníkem nezletilého dítěte, které je občanem druhé smluvní strany, pokud má bydliště na území té smluvní strany, kde má vykonávat tuto funkci, a pokud jeho ustanovení nejlépe odpovídá zájmům nezletilého dítěte.

5. Právní vztahy mezi opatrovníkem, popřípadě poručníkem a nezletilým dítětem, kterému byl ustanoven opatrovník, popřípadě poručník, se řídí právním řádem smluvní strany, na jejímž území má nezletilé dítě bydliště.

6. K rozhodování ve věcech poručenství nebo opatrovnictví nad nezletilým dítětem je dána pravomoc jak soudu smluvní strany, na jejímž území má dítě bydliště v době zahájení soudního řízení, tak i soudu smluvní strany, jejímž občanem je dítě.

Čl.34

Vyživovací povinnost

1. Vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi se řídí právním řádem smluvní strany, na jejímž území má oprávněná osoba bydliště.

2. Pravomoc rozhodovat v právních vztazích uvedených v odstavci 1 tohoto článku má soud té smluvní strany, na jejímž území má oprávněná osoba bydliště.

Čl.35

Ostatní druhy vyživovací povinnosti

1. Ostatní druhy vyživovací povinnosti se řídí právním řádem smluvní strany, na jejímž území má bydliště osoba uplatňující nárok na výživné.

2. Pravomoc ve věcech uvedených v odstavci 1 tohoto článku je dána soudu smluvní strany, na jejímž území má bydliště osoba, která uplatňuje nárok na výživné.

Čl.36

Osvojení

1. Osvojení, jeho zrušení nebo prohlášení za neplatné se řídí právním řádem smluvní strany, jejímž občanem je osvojované dítě v době podání návrhu na osvojení.

2. K osvojení musí dát souhlas osvojované dítě, pokud je toho schopno, jakož i jeho zákonný zástupce a příslušný orgán smluvní strany, jejímž občanem je osvojované dítě, vyžadují-li to právní předpisy této smluvní strany.

3. K řízení o osvojení, jeho zrušení nebo prohlášení za neplatné je dána pravomoc soudu smluvní strany, na jejímž území má osvojované dítě bydliště v době podání návrhu na osvojení.

Oddíl IV

Dědické právo

Čl.37

Zásada rovnosti

1. Občané jedné smluvní strany mohou nabývat majetek nebo práva na území druhé smluvní strany formou dědění ze zákona nebo ze závěti, za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako vlastní občané druhé smluvní strany, pokud v této smlouvě není stanoveno jinak.
2. Občané jedné smluvní strany při sepsání závěti mohou disponovat se svým majetkem, který se nachází na území druhé smluvní strany, stejně tak jako občané této druhé smluvní strany, pokud tato smlouva nestanoví jinak.

Čl.38

Právní předpisy o dědění

1. Právní poměry dědické ohledně movitého majetku se řídí právním řádem té smluvní strany, jejímž občanem byl zůstavitel v době úmrtí.
2. Právní poměry dědické ohledně nemovitého majetku se řídí právním řádem té smluvní strany, na jejímž území se nachází nemovitost.
3. Posouzení toho, zda majetek, který je předmětem dědění, se považuje za movitý nebo nemovitý, se řídí právním řádem té smluvní strany, kde se movitý majetek nebo nemovitost nacházejí.

Čl.39

Připadnutí dědictví státu

Nenabude-li dědictví žádný z dědiců, připadne movitý majetek té smluvní straně, jejímž občanem byl zůstavitel v době úmrtí. Majetek nemovitý připadne té smluvní straně, na jejímž území se nachází nemovitost.

Čl.40

Závěť

1. Způsobilost osoby pořídit závěť nebo ji zrušit, jakož i právní účinky vad projevu vůle pořizovatele závěti se řídí právním řádem smluvní strany, jejímž občanem byl zůstavitel v době pořízení či zrušení závěti.
2. Forma pořízení nebo zrušení závěti se řídí právním řádem smluvní strany, jejímž občanem byl zůstavitel v době pořízení nebo zrušení závěti. Stačí však, bylo-li postupováno podle právního řádu smluvní strany, na jejímž území byla závěť pořízena nebo zrušena.
3. Ustanovení odstavců 1 a 2 se použijí obdobně na vydědění.

Čl.41

Pravomoc justičních orgánů ve věcech dědických

1. Pravomoc k projednání dědictví u movitého majetku mají justiční orgány té smluvní strany, jejímž občanem byl zůstavitel v době úmrtí, s výjimkou případů uvedených v odstavci 3 tohoto článku.

2. Pravomoc k projednání dědictví ohledně nemovitého majetku mají justiční orgány té smluvní strany, na jejímž území se nemovitost nachází.
3. Jestliže je veškerý movitý majetek zůstavitele, který byl občanem jedné smluvní strany, na území druhé smluvní strany, má pravomoc projednat dědictví, pokud všichni známí dědicové s tím souhlasí, na žádost kteréhokoliv dědice či jiné osoby, která má práva anebo nároky na dědictví, justiční orgán této druhé smluvní strany.
4. Ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku se použijí i při řešení dědických sporů.

Čl.42

1. V případě, kdy občan jedné smluvní strany zemře na území druhé smluvní strany, příslušný justiční orgán smluvní strany neprodleně uvědomí o jeho úmrtí diplomatickou misi nebo konzulární úřad státu, jehož byl zemřelý občanem, a zároveň mu sdělí všechno, co je mu známo o dědicích, jejich bydlišti nebo pobytu, o hodnotě pozůstalosti, jakož i o závěti, pokud tato existuje.
2. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se uplatní i v případě, kdy je příslušný justiční orgán jedné smluvní strany informován o tom, že občan druhé smluvní strany, který zemřel na území třetího státu, zanechal jmění na území první smluvní strany.
3. Diplomatická mise nebo konzulární úřad jedné smluvní strany, která disponuje informací o úmrtí občana svého státu, jehož majetek zůstal na území druhé smluvní strany, vyrozumí o tom justiční orgán této smluvní strany.
4. Jestliže na území jedné smluvní strany dojde k zahájení dědického řízení a přitom se zjistí, že dědicem je občan druhé smluvní strany, příslušný justiční orgán o tom neprodleně uvědomí diplomatickou misi nebo konzulární úřad této smluvní strany.

Čl.43

Zemře-li občan jedné smluvní strany v době krátkodobého pobytu na území druhé smluvní strany, kde neměl bydliště, věci, které měl u sebe, se po provedení jejich soupisu předají diplomatické misi nebo konzulárnímu úřadu smluvní strany, jejímž byl občanem.

Čl.44

Práva diplomatických misí a konzulárních úřadů ve věcech dědických

V dědických věcech na území jedné smluvní strany má diplomatická mise nebo konzulární úřad druhé smluvní strany právo v případě, kdy její vlastní občané nejsou přítomni a neurčili svého zmocněnce, učinit všechna opatření k tomu (s výjimkou práva odmítnutí dědictví), aby byli zastoupeni před kterýmkoli justičním orgánem přijímacího státu. K výkonu tohoto práva není třeba zvláštního pověření.

Čl.45

Opatření k ochraně dědictví

1. Justiční orgány obou smluvních stran budou činit podle svých právních řádů veškerá nezbytná opatření k ochraně nebo zajištění pozůstalostního majetku, který zůstal na jejich území po úmrtí občana druhé smluvní strany.
2. O opatřeních učiněných podle odstavce 1 tohoto článku budou vždy bezodkladně uvědoměny diplomatická mise nebo konzulární úřad druhé smluvní strany, které se budou rovněž podílet na uskutečňování těchto opatření. Na návrh diplomatické mise nebo konzulárního úřadu mohou být opatření učiněná podle odstavce 1 tohoto článku změněna nebo zrušena.
3. Opatření učiněná podle odstavce 1 tohoto článku mohou být změněna, zrušena, případně odložena na žádost justičního orgánu, který má pravomoc k projednání dědictví.

Čl.46

Otevření a prohlášení závěti

K prohlášení závěti je dána pravomoc justičního orgánu smluvní strany, u něhož je závěť uložena. Ověřený opis závěti a doklad o jejím otevření nebo seznámení se s jejím obsahem budou zaslány příslušnému justičnímu orgánu druhé smluvní strany, pokud zůstavitel byl jejím občanem nebo pokud je justiční orgán této smluvní strany podle této smlouvy příslušný k projednání dědictví.

Čl.47

Vydání dědictví

1. Movitý majetek nebo peněžní částky získané prodejem pozůstalostního movitého nebo nemovitého majetku, které jsou na území jedné ze smluvních stran a jež náležejí dědicům, kteří jsou občany druhé smluvní strany a mají bydliště nebo pobyt na území jedné ze smluvních stran, nebo na území třetího státu, budou předány po ukončení dědického řízení těmto dědicům. Jestliže se tyto dědicové nedostaví osobně nebo prostřednictvím zmocněnce, aby převzali majetek nebo výše uvedené peněžní částky, budou tyto předány diplomatické misi nebo konzulárnímu úřadu smluvní strany, jejímiž občany jsou tyto dědicové.

2. Výše uvedený majetek může být předán dědicům anebo diplomatické misi či konzulárnímu úřadu, jestliže:

- a) byly zaplacený dědické poplatky nebo daně,
- b) byly uspokojeny veškeré nároky věřitelů zemřelého týkající se dědictví, ve lhůtě stanovené zákony té smluvní strany, na jejímž území se majetek nachází,
- c) příslušné orgány vydaly souhlas, jehož je případně třeba, pro vývoz dědictví nebo pro převedení prostředků v souladu s právním řádem smluvní strany, na jejímž území se majetek nachází.

Oddíl V

Závazkové právo

Čl.48

Závazkové vztahy

1. Smluvní závazkové vztahy se řídí právním řádem, na němž se účastníci shodli.

2. Jestliže se účastníci na volbě práva neshodli, řídí se tyto vztahy právním řádem té smluvní strany, na jejímž území uzavřeli smlouvu, s výjimkou případů uvedených v odstavci 3 tohoto článku.

3. Pro řízení o sporu ohledně nemovitého majetku, který vznikne ze smluvních vztahů, o nichž pojednává odstavec 2 tohoto článku, justiční orgán použije právní řád té smluvní strany, na jejímž území se tento majetek nalézá.

4. Forma smlouvy se řídí právním řádem smluvní strany, kterým se řídí samotný smluvní závazek.

5. Pravomoc k řízení o sporu ze smluvního závazku má justiční orgán té smluvní strany, na jejímž území má odpůrce bydliště, pobyt, sídlo anebo se zde nalézá sporný nemovitý majetek.

Oddíl VI

Věcné právo

Čl.49

Náhrada škody

1. Odpovědnost za náhradu škody kromě odpovědnosti, která vyplývá ze smluvních závazků, se řídí právním řádem té smluvní strany, na jejímž území došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu škody, jež se stala předpokladem pro uplatňování nároku na náhradu škody. Přitom, pokud ten, kdo škodu způsobil, nebo ten, komu byla škoda způsobena, jsou občany a bydlí anebo mají své sídlo a jsou registrováni na území druhé smluvní strany, mohou se použít rovněž právní předpisy této druhé smluvní strany.
2. Právomoc k řízení o sporech týkajících se závazků z odpovědnosti za škodu mají justiční orgány smluvní strany, jejíž právní předpisy se použijí v souladu s odstavcem 1 tohoto článku.

Čl.50

Vlastnické právo

1. Právní vztahy k nemovitému a movitému majetku se řídí právním řádem smluvní strany, na jejímž území se tento majetek nachází. Vlastnické právo k vozidlům podléhajícím státní registraci podle právních předpisů smluvních stran se řídí právním řádem té smluvní strany, jejíž státní orgán provedl registraci vozidla.
2. Forma právních úkonů týkajících se majetku uvedeného v odstavci 1 tohoto článku se řídí právním řádem té smluvní strany, na jejímž území se tento majetek nalézá.
3. Pro řízení o věcech týkajících se uznání vlastnického práva k majetku uvedenému v odstavci 1 tohoto článku je dána pravomoc soudu té smluvní strany, jejíž právní předpisy se použijí.
4. Ustanovení odstavců 1 až 3 tohoto článku se použijí v případech, pokud tato smlouva nestanoví jinak.

Oddíl VII

Pracovní právo

Čl.51

Pracovněprávní vztahy a pravomoc

1. Právní vztahy týkající se vzniku, změny a zániku pracovního poměru, jakož i nároků z něj vyplývajících se řídí právními předpisy smluvní strany, na jejímž území fyzická osoba vykonává, vykonávala nebo měla vykonávat svoje pracovní povinnosti.
2. Ve věcech, které vznikají z pracovněprávních vztahů uvedených v odstavci 1 tohoto článku, je dána pravomoc soudu té smluvní strany, na jejímž území fyzická osoba vykonává, vykonávala nebo bude vykonávat práci.
3. Strany mohou v pracovní smlouvě tyto vztahy podřídít právním předpisům zvoleným na základě písemného souhlasu kterékoli smluvní strany. V takovém případě při projednávání věcí, které vzniknou na základě těchto právních vztahů, je pravomoc dána soudu té smluvní strany, jejíž právní předpisy byly zvoleny.

HLAVA V

UZNÁNÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ

Čl.52

Předmět uznání a výkonu

Smluvní strany za podmínek stanovených v této smlouvě uznávají a vykonávají na svém území tato rozhodnutí vydaná justičními orgány druhé smluvní strany:

- a) rozhodnutí ve věcech občanských uvedených v článku 1 této smlouvy, majetkové a nemajetkové povahy, která byla vydána příslušnými justičními orgány; včetně rozhodnutí soudů týkajících se soudních nákladů,
- b) rozhodnutí v trestních věcech týkajících se náhrady škody způsobené trestným činem,
- c) rozhodnutí rozhodčích (tretějskich) soudů Ukrajiny, rozhodnutí rozhodců a rozhodčích soudů České republiky.

Čl.53

Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí

1. Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí podává oprávněná osoba přímo příslušnému soudu smluvní strany, na jejímž území má být rozhodnutí uznáno a vykonáno, nebo ve smyslu článku 3 odst. 2 této smlouvy.

2. K návrhu se připojuje:

- a) ověřený opis plného znění rozhodnutí s potvrzením o právní moci a vykonatelnosti,
- b) potvrzení o tom, že účastník, proti kterému bylo rozhodnutí vydáno a který se jedná neúčastnil, byl řádně a včas předvolán k jednání podle právního řádu smluvní strany, na jejímž území bylo rozhodnutí vydáno; v případě, kdy povinný byl po dobu soudního řízení zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jeho způsobilost byla omezena, potvrzení o tom, že byl řádně u soudu zastoupen,
- c) potvrzení o tom, že účastníkovi, proti kterému bylo rozhodnutí vydáno, bylo toto rozhodnutí podle právního řádu smluvní strany, na jejímž území bylo vydáno, doručeno spolu s poučením o možnosti podat proti němu opravný prostředek,
- d) úřední překlad návrhu na uznání nebo výkon rozhodnutí i listin uvedených v písmenech a) až c) tohoto článku do jazyka smluvní strany, na jejímž území se má rozhodnutí uznat nebo vykonat.

3. Před rozhodnutím o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí může soud vyslechnout oprávněného a povinného a vyžádat si další informace od soudu, který rozhodnutí vydal.

Čl.54

Důvody pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí

Rozhodnutí nelze uznat ani vykonat, jestliže:

- a) podle právního řádu smluvní strany, na jejímž území bylo rozhodnutí vydáno, není pravomocné a vykonatelné,

- b) justiční orgán smluvní strany, na jejímž území bylo rozhodnutí vydáno, neměl pravomoc ve věci rozhodnout podle této smlouvy, a v případech touto smlouvou neupravených, neměl-li tuto pravomoc podle právního řádu dožadované smluvní strany, na jejímž území se o uznání nebo výkon žádá,
- c) povinný byl v řízení zbaven možnosti hájit svá práva, a v případě, že tento účastník neměl způsobilost k právním úkonům, jestliže nebyl v řízení řádně zastoupen,
- d) o téže věci mezi týmiž účastníky rozhodl pravomocně již dříve justiční orgán smluvní strany, na jejímž území se má rozhodnutí uznat a vykonat, nebo pokud mezi týmiž účastníky v téže věci bylo dříve zahájeno řízení před justičním orgánem smluvní strany, na jejímž území má být rozhodnutí uznáno a vykonáno,
- e) rozhodnutí justičního orgánu třetího státu mezi týmiž účastníky v téže věci bylo již uznáno nebo vykonáno na území smluvní strany, kde má být rozhodnutí uznáno a vykonáno.

Čl.55

Postup při uznání a výkonu jednotlivých druhů rozhodnutí

1. Postup při nařízení výkonu, jakož i provedení výkonu se řídí touto smlouvou a právním řádem té smluvní strany, na jejímž území se výkon provádí.
2. O jakékoli námitce týkající se výkonu rozhodnutí rozhoduje soud, který výkon nařizuje, podle právního řádu smluvní strany, jejímž je orgánem.
3. Jestliže na území smluvní strany, jejíž soud vydal rozhodnutí ve věci samé, byl v dané věci povolen odklad jeho výkonu, je nutno na území druhé smluvní strany odložit řízení o návrhu na provedení výkonu rozhodnutí nebo již povolený výkon zastavit.
4. Při rozhodování o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí může soud, jestliže to považuje za nutné, vyslechnout účastníky řízení.
5. Na území smluvních stran se uznávají bez zvláštního řízení rozhodnutí justičních orgánů v občanských věcech, které podle své povahy nevyžadují výkon, pokud v této smlouvě není dále stanoveno jinak.

Čl.56

Účinky uznání a výkonu

Pravomocná rozhodnutí justičních orgánů jedné smluvní strany, jakmile jsou uznána nebo je nařízen jejich výkon na území druhé smluvní strany, mají stejné účinky jako rozhodnutí vydaná justičními nebo jinými příslušnými orgány druhé smluvní strany.

Čl.57

Postup při předání věcí a peněžních částek

Vydání předmětů, peněžních částek nebo odevzdání peněžních částek získaných výkonem rozhodnutí oprávněné osobě se provádí podle právního řádu smluvní strany, na jejímž území k němu dochází.

Čl.58

Úhrada nákladů na uznání a výkon rozhodnutí

Oprávněná osoba má právo na náhradu nákladů řízení spojených s nařízením a s vlastním provedením výkonu rozhodnutí dle právního řádu smluvní strany, která o výkonu rozhoduje.

HLAVA VI

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl.59

Řešení sporů

Spory, které vzniknou při výkladu nebo provádění této smlouvy, budou řešeny vzájemným jednáním ústředních orgánů obou smluvních stran nebo diplomatickou cestou.

Čl.60

Vstup Smlouvy v platnost

Tato smlouva podléhá ratifikaci a vstoupí v platnost po uplynutí 90 dnů ode dne výměny ratifikačních listin.

Čl.61

Platnost Smlouvy

Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou. Každá z obou smluvních stran má právo Smlouvu vypovědět diplomatickou cestou písemnou formou. Smlouva pozbyde svoji platnost po uplynutí 6 měsíců ode dne obdržení takového oznámení.

Dnem vstupu této smlouvy v platnost pozbyde ve vztazích mezi smluvními stranami platnost [Smlouva](#) mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích v občanských, rodinných a trestních věcech, podepsaná v Moskvě dne 12. srpna 1982.

Dáno v Kyjevě dne 28. května 2001 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a ukrajinském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za Českou republiku:

Jozef Vrabec v. r.

mimořádný a zplnomocněný velvyslanec České republiky na Ukrajině

Za Ukrajinu:

Sjuzanna Romanivna Stanik v. r.

ministřyně spravedlnosti